

امروزه در مسیر همگامی شدن استفاده از ابزار فن آوری های نوین، می توان به کاهش اشکاف دیجیتالی، بهبود شاخصه های کیفیت زندگی، و دستیابی به نهادهای مدنی امیدوار بود، اما باید به خاطر داشت که فضای سایبری ناشی از شبکه های رایانه ای بسیاری از تعاریف قانون ها را تحت تاثیر قرار داده است، بنابراین نحوه تعامل ما این کشور ها، بر اهمیت است و پیش از طرح مساله جالش های حقوقی فضای سایبر، بایستی تعامل انسان و اجتماع با این فضا را به درستی شناخت و بر این مبنا اقدام کرد.

گفت و گو با مهندس محمدحسن مجوری، از کارشناسان رسمی دادگستری در رشته رایانه، پیرامون جرم رایانه ای و جرم سایبر و بررسی زمینه های حقوقی و جالش های پیش روی خوانندگان محترم است.

□ **بیست جرم رایانه ای در دنیا از چه زمانی آغاز شده است؟**

الف: جرم اقتصادی مرتبط با رایانه، شامل کلاهبرداری، جاسوسی، جعل، سرقت، تخلفات، دستکاری غیر مجاز، جرم تبلیغی، سرسود از طریق داده برداری. ب) جرم علیه حقوق شخصی شامل: افترا، توهین، افشای اسرار، نقض کپی رایت.

ج) جرم علیه منافع فراتشخصی؛ جرم علیه امنیت ملی، کنترل جریان داده، فرار ارزی از مالیات، تعمیم شبکه های ارتباطی داده ها.

□ در تدوین برنامه های اجرایی برای توسعه و گسترش IT در ایران چه تمهیداتی از نظر قوانین مورد نیاز باید اندیشیده شود؟

قوانین و مقررات منسوخ و ساز و کار اجرایی ضعیف برای حفاظت اطلاعات تولید شده در شبکه ها و سیستم های اطلاعاتی، محیطی نامطمئن به وجود آمده است. می تواند برای تبادل اطلاعات دیجیتال، مشکل آفرین باشد و راه رشد و گسترش آن را سد نماید. وضع قوانین

بستر ساز در این مقاله شامل سه حوزه اصلی حقوقی، فنی، و حاکمیتی و مدیریتی

در حوزه حقوق جزا، قوانین مربوط به جرم رایانه ای، دادرسی، صلاحیت، اعتبار اده رایانه ای و در قوانین حقوقی، قوانین مربوط به مالکیت فکری، تجارت الکترونیک، اصل و مصدق سند در محیط دیجیتال، نیاز به تدوین و تصویب دارند. در حوزه فنی، مقررات در قالب کبر فزاینده و حرفه ای شامل شرح وظایف ISP ها و دیگر ارائه کنندگان خدمات اینترنتی، مقررات امنیتی، استانداردها،

Cyber Crime با جرم سایبری

سایبر Space رخ می دهند.

فضای سایبر مجموعه به هم پیوسته دنیای

امروز از طریق رایانه و ارتباط راه دور (دین)

در نظر گرفتن مکان جغرافیایی است. در

چنین فضایی موضوعات مختلفی که ناشی

از به کار گیری صحیح و مجاز دستاوردهای

این فن آوری می باشد، تا مسائل، مشکلات،

اختلافات و دعوی ناشی و مرتبط با آن

همچنین جرم و تخلفات ناشی از استفاده

غیر مجاز و اعمال جرمه نیز مطرح است

که همان جرم سایبری را تشکیل می

چالش های حقوقی فضای دیجیتال

احسان طیرانی راد

گفت و گو با کارشناس رسمی دادگستری در رشته رایانه

مسئولیت های ناشی از حرفه های مرتبط و نیاز به تدوین و تصویب دارند که بعضاً اقداماتی صورت گرفته یا در دست اقدام است در حوزه حاکمیتی و مدیریتی بحث کنترل جریان داده ها و قوانین مرتبط با آزادی جریان اطلاعات و حمایت از داده ها و امنیت آنها و قوانین در سطح بین المللی برای برخورد هماهنگ با جرم سایبری نیاز به وضع قوانین جدیدی دارند.

□ در مورد جرم رایانه ای می توان ماندبیر چی جرم اجتماعی به پیشگیری معتقد بود؟

جرم رایانه ای مانند سایر جرم دارای مساحت خاص جرم شناسی، برده دیده شناسی، سیاست جنایی، کشف علمی جرم و از جمله پیشگیری است. پیشگیری در اینجا روش ها و ابزار های خاص خود را دارد. استفاده از انواع نرم افزار های فیلترینگ، بلوکه کردن کنترل محتوا از جمله مباحث در پیشگیری این جرم است. نوجوانان و جوانان بیشترین استفاده

کنندگان از این فن آوری را تشکیل می دهند. آموزش این کاربران در خصوص رفتار آنها در فضای سایبر و پیامدهای خوب و بد آن در پیشگیری از جرم رایانه ای بسیار مؤثر است. به علاوه آموزش عمومی در خصوص خطرات احتمالی و نحوه کاهش خسارات ناشی از وقوع جرم رایانه ای در هیچ مناسبتی تسریح مسئولیت اشخاص در به کار گیری این فن آوری می تواند در بالاترین امنیت کاربرد آن و کاهش جرم مربوطه مؤثر واقع شود.

□ آیا توجه به اینکه IT مرز های جغرافیایی دولتها و ملتها را نادیده گرفته است، بهتر نیست برای مقابله با جرم رایانه ای به اجماع جهانی در این مورد دست یافت و قانونی واحد برای آن وضع کرد؟

جرم رایانه ای مبتنی بر تکنولوژی

اطلاعات است و در جهان شبکه ای امروز

اجرای تدابیر امنیتی مستحکم تر می تواند باعث نجات تجارت، حکومت و مصرف کننده از بیشتر ضایعات خسارات زنده شود. در حالی که هیچ سیستمی نمی تواند به طور کامل ایمن باشد. لیکن برای امر ایمنی را می طلبد و چنانچه این جرم به سیستم های قضایی کشورهای مختلف به صورت یکسان تعریف نشوند تلاش های ضابطین اجرایی برای برخورد هماهنگ با این جرم غامض و پیچیده خواهد شد. پلیس بین الملل، کوانتاس، اروپا، جرم سایبری، رهشود سازمان ملل و ... همگی در این زمینه به دنبال ادبیات واحدی هستند. به نظر می رسد قواعدی نیز باید وضع گردد تا مسئولیت رسیدگی به جرم در سطح بین المللی را مشخص نماید.

□ در مورد جرم رایانه ای، یک طرف قضیه نواح امنیتی است که فراهم می شود، چالش های امنیتی سیستم های رایانه ای در ایران را چگونه ارزیابی می کنید؟

واستفاده از جرم رایانه در ایران به

یک قالب ساخت افزای و پیروژه نرم افزاری

خاص از چالش های اساسی امنیت

سیستم های اطلاعاتی در ایران است که اقدامات اولیه ای در این خصوص از جمله تعریف پرونده سیستم عامل ملی نیز صورت گرفته، که فعلاً در حد انتظار نمی باشد. □ یکی از طولانی ترین بحث ها در ایران، بحث جرم اینترنتی است وضع قوانین در این مورد چگونه بوده است؟

بنا بر آنچه که مشاهده می شود، در این موضوع از سوی دولت باید با شناسایی کیسوها یا فقدان قوانین، بسته به ارکان ارکان های درگیر زمینه ساز تدوین قوانین شود. از طرفی تمهیدات لازم برای اجرای این قوانین در دولت می بایستی پیش بینی گردد. تدوین آگاهانه استراتژی ملی می تواند اثرات ناشی از وقوع جرم رایانه ای را در سطح ملی کاهش دهد و موجبات تقابل و رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات را در امور بین المللی نیز فراهم سازد. بدینیه است که بخش های مختلف از جمله قوه قضاییه به عنوان بخش اصلی اجرایی و نظارتی، وزارت دادگستری در بخش هماهنگی اجرایی و بررسی قوانین، وزارت اقتصاد و دارایی در مساحت حقوقی قوانین بانکی، وزارت بازرگانی به عنوان سیاستگذار فعالیت تجاری و فعالیت های بین المللی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در جنبه های زیر ساختی نظیر حق دسترسی، حریم شخصی و خصوصی و امنیت از ارکان کلیدی در این زمینه محسوب می شود.

□ آموزش پایه ای مفاهیم فناوری اطلاعات و آشنا کردن کاربران از نوجوانی تا اخلاق به کارگیری سیستم های رایانه ای چه نقشی در کاهش جرم رایانه ای دارد؟

اخلاق رایانه ای یا سایبری جزو ارکان جامعه اطلاعاتی است همان طور که آشنا کردن کودکان به مقررات راهنمایی و رانندگی آنان را در بزرگسالی مفید و متعهد به رعایت این قوانین می سازد در زمینه فناوری اطلاعات باید آنچه اخلاق

کامپیوتری را اخلاق حرفه ای تلقی می شود

به وقت آموزش داده شود تا اثر پیشگیری و

بازار دیده داشته باشد. اکثر والدین نسبت

به خطرات موجود در رایانه و فضای سایبر

بی اطلاع یا بی اعتنا هستند و برای ایمن

نگه داشتن خانواده خود از دانش کافی

برخوردار نیستند. فرزندان نیز باید

در خصوص خطرات ناشی از مبادله

اطلاعات شخصی، دیدار با افراد ناشناس

در سال ۱۳۷۹ قانون حمایت از

پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای به تصویب رسید. در سال ۱۳۸۰ شورای عالی

انقلاب فرهنگی، مقررات و ضوابط

شکلهای اطلاع رسانی رایانه ای را تصویب

نمود. در سال ۱۳۸۲ قانون تجارت

الکترونیک از سوی دولت به مجلس ارائه و

از مسائل پیش روی صنعت IT در ایران

مراحل تصویب خود را گذراند. همچنین

در این سال در شورای عالی توسعه قضایی

لاجه ای در خصوص جرم کامپیوتری

تدوین شده که مراحل نهایی خود را برای

ارائه و تصویب طی می کند.

□ دولت در این زمینه چه وظیفه ای

اجتناب ناپذیر است.

حکومت

سیاست

قانون

آموزش

امنیت

تجارت

فناوری

حقوق

معماری

توسعه

تعمیر

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات

تعمیرات